

Nechutová, Jana

Místo profesora Daniela Škoviery v české klasické filologii

Graeco-Latina Brunensia. 2021, vol. 26, iss. 2, pp. 279-281

ISSN 1803-7402 (print); ISSN 2336-4424 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/GLB2021-2-16>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/144598>

License: [CC BY-SA 4.0 International](#)

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Místo profesora Daniela Škoviery v české klasické filologii

Jana Nechutová

Profesor Škoviera zemřel ve věku 74 let. Stalo se tak 24. února 2021. I když jsme věděli, že je těžce nemocen, jeho odchod z našeho světa nás zaskočil a zarmoutil. Pocítili jsme, že je to odchod předčasný, a především jsme při té zprávě museli vzít na vědomí, že pana a kolegu profesora už nebudeme moci pozvat k našim odborným ani pedagogickým setkáním, že nám nebudou přicházet jeho odborné studie a knihy, že nebude psát do slovenského tisku zase on o těch našich.

Slovenská a česká klasická filologie byly vždy těsně spjaty, dokládají to jména přinejmenším dvou generací našich učitelů – nejdůrazněji a nejnázorněji jména Jaroslav Ludvíkovský, Miloslav Okál a Július Špaňár. Toto sepjetí bylo i institucionálně posíleno, žili jsme v jednom státě, v Československu. Rok 1991, kdy se naše státy rozdělily, na tom nic nezměnil, a na tom, že v plném, a snad i větším, rozsahu přetrvávalo, má velkou zásluhu právě zesnulý profesor Daniel Škoviera.

I jiné události nejnovějších dějin našich obou zemí byly mezníky také v životě Daniela Škoviery. V roce 1979 jej zasáhly důsledky normalizační tzv. kádrové politiky, nemohl dále působit na Katedře klasické a románské filologie na Filozofické fakultě bratislavské Komenského univerzity, kde zastával místo odborného asistenta od roku 1970, pracoval nadále na domovské fakultě jako knihovník v Kabinetě teorie a dějin žurnalistiky. Normalizačnímu systému okupovaného státu se protivila zejména skutečnost, že byli studenti vystaveni působení osobnosti s výrazně křesťanskou orientací i nanejvýš podezřelým původem: otec Daniela Škoviery byl řeckokatolickým knězem a syn se k otcově víře nepokrytě hlásil. – V květnu 1989 se vrátil na své původní akademické pracoviště, v roce 1992 se habilitoval a získal vědecko-pedagogický titul PhD., v roce 2004 se stal řádným profesorem klasické filologie.

V širokém záběru oborů a specializací klasické filologie se Daniel Škoviera vydal cestou, kterou mu ukázal a otevřel jeho učitel profesor Miloslav Okál. Byla to novolatinská studia, a pro tuto oblast je a zůstane jeho práce mimořádně vydatným přínosem, především vědeckým výzkumem, ale také pedagogickým působením; prof. Škoviera získal pro studium latinského jazyka a literatury raného novověku na území dnešního Slovenska mnoho svých nadšených žáků a žákyň, jak vidíme na dnešních slovenských univerzitách, v samotné Bratislavě a také v Trnavě, kde se lvím podílem zasloužil o ustavení studia latiny. Moderně metodologicky pojaté literárněvědné studium i neúnavnou ediční a překladatelskou práci věnoval kulturnímu významu a literární tvorbě, ovšemže latinské, řady významných osobností, především jsou to rektor bardejovské školy Leonard Stöckel,

Valentin Ecchius (monografie Bardejovčan Valentín Ecchius a jeho učebnice *Ars versificandi*, 2002) i Jan Antonín Košický (Johannes Antoninus Cassoviensis). Daniela Škovieru zaujaly jejich vztahy k wittenberské univerzitě, jednomu z významných ohnisek reformace, osobní kontakty i souvislosti literární tvorby těchto mužů s předními představiteli zaalpského humanismu, s Erasmem Rotterdamským a Filipem Melancthonem. Slovy samotného Daniela Škovieri „Erasmův program syntézy antické vzdělanosti s křesťanskou moudrostí imponoval mnoha zaalpským vzdělavcům“ (doslov ke kolektivní překladové monografii „Latinský humanismus“ z r. 2008, str. 594), a můžeme říci, že se s tímto fenoménem, *philosophia christiana*, ztotožnil také Daniel Škoviera, a učinil jej předmětem největší části své vědecké i popularizační práce. I v tom byl a je – volbou témat i metodami práce – blízký a v mnohém ohledu inspirativní pro své české kolegy, badatele o bohemikálním latinském humanismu předešlé i současné generace.

K rozsáhlému Škovierovu překladatelskému dílu řekněme, že svého autora v řadě jeho teoretických statí a recenzí představuje také jako teoretika překladu, zejména však ukazuje šíři jeho kompetence v oblasti řecké a latinské literatury klasického a pozdně antického období. Zde mám na mysli jeho překlady řeckého románu, Cicerona, Plútarcha, a zejména překlad rozsáhlého historického spisu Ammiana Marcellina, ale také jeho práci s verši Řehoře z Nazianzu, překlad textů Basila Velikého, a členství v kolektivu překladatelů slovenského ekumenického překladu Bible.

Mimořádně bohatá Škovierova recenzní činnost velmi přesvědčivě dokládá na jedné straně tuto šíři filologických zájmů, na druhé pak soustavný kontakt s českou klasickou filologií. V soupise Škovierovy bibliografie se shledáme jen s několika málo lety, v nichž ve slovenském nebo i českém odborném či populárním tisku nenajdeme jeho recenzi nebo podrobnou zprávu o české odborné produkci, o vycházejících českých překladech řecké nebo latinské literatury, o dění v obci českých klasických filologů. Daniel Škoviera tedy českou klasickou filologii systematicky sledoval a s českými kolegy stále spolupracoval ve vědecké i pedagogické oblasti: jako člen našich výzkumných týmů, jako člen zkušebních komisí pro všechny stupně studia latiny, klasické řečtiny i latinské medievistiky, i jako člen redakčních rad, především Listů filologických a Aurigy; do tohoto periodika Jednoty klasických filologů také pravidelně přispíval studiemi, recenzemi a zprávami.

* * *

Dodávám dva odstavce, jimiž chci vyjádřit svůj obdiv k píli i osobnosti profesora Škovieri ještě ve dvou oblastech, které jen okrajově souvisejí s jeho hlavními tématy (a s jeho slovensko-českými kontakty), napovědí však leccos o jeho lidské i odborné osobnosti.

Byla zde zmínka o formování vědecké osobnosti Daniela Škovieri pod vedením profesora Miloslava Okála; jeho skutečně věrný a oddaný žák nejen že v mnoha drobnějších medailonech, většinou jubilejních, svého učitele připomínal, ostatně podobně jako další přední osobnosti slovenské i české klasické filologie. V případě profesora Okála to však byly nejen časopisecké drobnosti, ale hned dvě knižní publikace. V roce 2014 vyšla kniha „Klasický filolog Miloslav Okál“, jejíž jednotlivé kapitoly sepsalo několik filologů a historiků, redigoval ji však a napsal k ní úvod Daniel Škoviera. A již rok předtím vydala

Univerzita Komenského v Bratislavě spolu s Trnavskou univerzitou v Trnavě Škovierovu monografií „Miloslav Okál. Prvý slovenský profesor klasickej filológie“, v níž autor seznámil nejen filologickou veřejnost s Okálovou prací ve všech specializacích a metodologických aspektech klasických studií. Obě knihy jsou nejen projevem Škovierova hlubokého a vděčného vztahu k jeho učitelí, neméně jsou zcela zásadním příspěvkem k dějinám a svým způsobem k historii zrodu moderní slovenské klasické filologie.

Za druhé neodolávám, abych neupozornila na Škovierovu kompetenci v jedné z pomocných věd historických, totiž v diplomatice. Mám před sebou krásně graficky i obrazově vybavenou publikaci „Trnavská univerzita v dokumentoch (1635–1998)“, která přináší všechny dokumenty, většinou listiny, jež se vztahují nejprve k založení a rané existenci staroslavné jezuitské trnavské univerzity, a pak ty, které vzešly z nového zakladatelského aktu Trnavskej univerzity v Trnave (1998). Texty jsou to výhradně latinské a publikace sama udává jako jejich překladatele do slovenštiny Daniela Škovieru. Nepodařilo se mi zjistit, kde se vzala dokonalá diplomatická latina zakládacích akt z roku 1998; je-li autorem těchto latinských originálů prof. Škoviera (je zde jiná možnost?), svědčí to o skutečnosti, že tento významný slovenský klasický filolog nebyl odborníkem jen pro latinské a novolatinické literární výtvoř, ale že byl i znalcem všech jemností a odstínů jazyka, zejména pak stylu, listin. (Ostatně: abychom k takovému přesvědčení došli, stačily by nám i jen Škovierovy slovenské překlady těchto dokumentů, ani ty se bez dobré orientace v diplomatice, vědě o listinách, neobejdou.)

Za to vše, i za mnoho dalšího, o čem již tomto příspěvku nebyla řeč, za příkladnou kolegialitu, za milá osobní setkání, za to, co naučil nás a co učil naše studenty, panu profesoru Škovierovi děkujeme. Budeme se k němu vracet, co psal, co vydával a překládal, budeme vděčně číst.

Prof. PhDr. Jana Nechutová, CSc. / nechutov@phil.muni.cz

Department of Classical Studies
Masaryk University, Faculty of Arts
Arna Novaka 1, 602 00 Brno, Czech Republic

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.

